

Tisková zpráva

Lucemburk 5. června 2020

Biologická rozmanitost zemědělské půdy se snižuje navzdory konkrétním opatřením SZP, uvádějí auditoři

Podle nové zprávy Evropského účetní dvora (EÚD) se společné zemědělské politice (SZP) nepodařilo zvrátit desetiletí trvajících pokles biologické rozmanitosti a intenzivní zemědělství je i nadále hlavní příčinou jejího úbytku. Auditoři zjistili nedostatky ve strategii EU pro oblast biologické rozmanitosti na období do roku 2020 i v její koordinaci se SZP. Způsob, jakým Komise sleduje výdaje SZP na biologickou rozmanitost, je navíc nespolehlivý a většina financování SZP má na biologickou rozmanitost jen omezený dopad. Některé režimy SZP mají sice větší potenciál biologickou rozmanitost zlepšit, Komise a členské státy však upřednostňovaly možnosti s malým dopadem.

Počet a různorodost druhů na evropské zemědělské půdě se již po mnoho let snižuje. Od roku 1990 klesla populace polního ptactva a lučních motýlů, které jsou dobrým ukazatelem změn, o více než 30 %. Intenzivní zemědělství vedlo k útlumu množství a rozmanitosti přírodní vegetace, a následně i zvířat a je i nadále hlavní příčinou úbytku biologické rozmanitosti.

V roce 2011 Komise schválila strategii pro zastavení úbytku biologické rozmanitosti na období do roku 2020. Zavázala se zvýšit příspěvek zemědělství a lesnictví k zachování biologické rozmanitosti a usiluje o „měřitelné zlepšení“ stavu druhů a stanovišť významných z hlediska ochrany, které jsou zasaženy zemědělskými postupy. Auditoři posuzovali, zda SZP napomohla lepší ochraně biologické rozmanitosti zemědělské půdy a jak EU dosahuje svých cílů; navštívili přitom Kypr, Německo, Irsko, Polsko a Rumunsko.

„Opatření SZP dosud nebyla natolik dostatečná, aby zvrátila úbytek biologické rozmanitosti zemědělské půdy, který je zásadní hrozbou jak pro zemědělství, tak pro životní prostředí,“ uvedl Viorel Ștefan, člen EÚD odpovědný za tuto zprávu. „Návrh SZP na období po roce 2020 a strategie pro oblast biologické rozmanitosti na období do roku 2030 usilují o to, aby SZP byla schopna lépe reagovat na výzvy, jako je ztráta biologické rozmanitosti, změna klimatu nebo generační obnova, a současně i nadále podporovala evropské zemědělce v zájmu dosažení udržitelného a konkurenčního zemědělského sektoru.“

Auditoři zjistili, že strategie EU pro oblast biologické rozmanitosti do roku 2020 nestanovila měřitelné cíle pro zemědělství, což ztížilo posuzování pokroku a výkonnost opatření financovaných EU.

Účelem této tiskové zprávy je informovat o hlavních zjištěních zvláštní zprávy Evropského účetního dvora. Plné znění této zprávy je k dispozici na internetové stránce eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Nedostatečná koordinace politik a strategií EU v oblasti biologické rozmanitosti dále vyústila například v neschopnost řešit úbytek genetické rozmanitosti, která je součástí biologické rozmanitosti.

Na přímé platby zemědělcům ze SZP připadalo v roce 2019 více než 70 % všech zemědělských výdajů EU, ale způsob, jakým Komise sleduje výdaje, které přispívají k biologické rozmanitosti, je nespolehlivý, neboť příspěvek některých opatření k biologické rozmanitosti nadhodnocuje. Jejich dopad na biologickou rozmanitost zemědělské půdy je navíc omezený nebo neznámý. Ačkoliv některé požadavky spojené s přímými platbami, zejména „ekologizace“ a „podmíněnost“, mohou biologickou rozmanitost zlepšit, Komise a členské státy upřednostňovaly možnosti s malým dopadem, jako jsou plodiny, které zachycují a vážou dusík. Auditóři rovněž zjistili, že systém sankcí u podmíněnosti nemá na biologickou rozmanitost zemědělské půdy žádný zřejmý dopad a že potenciál ekologizace pro zlepšení biologické rozmanitosti nebyl dostatečně využit.

Programy rozvoje venkova mají pro zachování a posílení biologické rozmanitosti větší potenciál než přímé platby, a to zejména ty, které podporují ekologické zemědělské postupy, které jdou nad rámec příslušných povinností vyplývajících z právních předpisů. Ve srovnání s méně náročnými a méně přínosnými („světle zelenými“) režimy, které jsou u zemědělců oblíbenější, však členské státy využívají opatření s vysokým dopadem, jako například režimy založené na výsledcích, jen zřídka kdy.

Auditóři Komisi doporučili, aby lépe koordinovala strategii pro oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030, zvýšila přínos přímých plateb a opatření rozvoje venkova k biologické rozmanitosti, přesněji monitorovala výdaje související s biologickou rozmanitostí a vypracovala spolehlivé ukazatele pro posuzování dopadu SZP.

Poznámky pro redaktory

Biologickou rozmanitostí zemědělské půdy se rozumí divoká zvěř (tedy nikoliv dobytek) jako malé savci, ptactvo a hmyz, přírodní vegetace na travních porostech, orná půda, trvalé kultury a živočichové žijící pod zemí.

Role EU při ochraně biologické rozmanitosti zemědělské půdy je klíčová, neboť EU stanovuje environmentální normy a spolufinancuje většinu výdajů členských států na zemědělství. V období 2014–2020 Komise plánovala vynaložit na biologickou rozmanitost 86 miliard EUR (přibližně 8 % dlouhodobého rozpočtu EU), včetně 66 miliard EUR z prostředků společné zemědělské politiky (SZP). Jak EU, tak její členské státy podepsaly v devadesátých letech Úmluvu OSN o biologické rozmanitosti a v roce se 2010 zavázaly splnit cíle z Aiči do roku 2020. V lednu 2020 Světové ekonomické fórum označilo ztrátu biologické rozmanitosti za jednu z pěti hlavních hrozeb, jimž svět čelí, a to jak z hlediska pravděpodobnosti, tak z hlediska dopadu. V květnu 2020 Komise publikovala strategii EU pro oblast biologické rozmanitosti na období do roku 2030.

EÚD zveřejňuje zvláštní zprávu č. 13/2020 o „Biologická rozmanitost v zemědělství: přínos SZP úbytek nezastavil“ v Den životního prostředí, který oslavuje biologickou rozmanitost. Zpráva je k dispozici na internetové stránce EÚD (eca.europa.eu) ve 23 jazycích EU. EÚD již dříve zveřejnil zprávy o pesticidech, síti Natura 2000 a ekologizaci v rámci SZP. O biologické rozmanitosti pojedná i v příštím vydání *ECA Journal* a v brzké době vydá zprávu o opylovačích.

Tiskový kontakt pro tuto zprávu: Damijan Fišer

E: damijan.fiser@eca.europa.eu T: (+352) 4398 45 510 M: (+352) 621 55 22 24

Opatření EÚD přijatá v souvislosti s pandemií covid-19

Evropský účetní dvůr (EÚD) podnikl nezbytná opatření k tomu, aby byl nadále schopen i v průběhu pandemie covid-19 efektivně poskytovat služby v oblasti auditu veřejného sektoru v EU a včas předkládat auditní zprávy, stanoviska a přezkumy v míře, v níž je to za současné složité situace možné. Zároveň bychom rádi vyjádřili svou vděčnost všem, kteří svou prací zachraňují životy a bojují proti pandemii v Lucembursku, v EU a po celém světě. Hodláme také plně podporovat politiku lucemburské vlády v oblasti ochrany veřejného zdraví. Podnikáme kroky ke zmírnění dopadů současné zdravotní krize na své zaměstnance a přijali jsme preventivní opatření, abychom minimalizovali možné riziko pro zaměstnance i jejich rodiny.